

HORTA ORDO EST APUD GREGOS QUIHTEGNE
 sapiunt & fidem rectam sectantur epistolarū
 septem quae canonicae nuncupaturⁿ in latinis ^{sicut}
 codicibus inueniuntur; quod ^{quia} petrus primus est.
 in numero apostolorum. primae sint etiam
 eius de pistulae in ordine ceterarum;
 Sed sicut euangelistar dudum aduertatū lineā
 correximus. Ita has proprio ordine dō nor
 iuuante reddidimus; est enim prima earum.
 una iacobi. petri duae. iohannis tres. & iudae
 una. quae si ut ab istis digestae sunt. Ita quoque
 ab inter pretibus fideliter in latinum eloquiū
 uerterentur. nec ambiguitatem legendis
 facerent. nec sermonum sese uarietas in
 pugnaret; Illo praecipuae loco ubi de unitate
 trinitatis. In prima iohannis epistola positū
 legimus. In qua etiam ab infidelibus translatorib;
 multum erratum esse ^a fidei ueritate com
 perimus; Trium tantum modo uocabula.
 hoc est aquae. sanguinis. & sp̄s. In ipsa sua
 aeditione potēter. & patris uerbique ac sp̄s
 testimonium o mitterent. In quo maxime
 & fides catholica roboratur. & patris & filij.
 & sp̄s sc̄i una diuinitatis substantia comprobatur;

In caeteris uero epistolarum quantum nostra
 aliorum distet editio. lectoris prudentiae
 de re linquo; sed tu uirgo xpi. eustochiu. dum
 a me impetras scripturae ueritatem inquiris.
 meam quodammodo senectutem inuidoru
 dentibus corrodam exponis. quime
 falsarium corruptorem que raru pronun
 tiat scripturarum; sed ego in tali opere nec
 aemulorum meorum inuidentiam per timere.
 nec raru scripturae ueritatem porcentibus
 denezabo. Hic incipit Incipit capitula

- i Inimicorum insectatoribus risu deputandis.
- ii De temptationibus aduersarii
- iii De homine uero quod sit operis dnici. documentu
- iiii De re. monedi uino quod sit operis dnici predicandis
- v De cultura religionis. & ministerio pietatis
- vi De iura in caelestibus & terrenis.
- vii De lege libertatis quam impleri omnifaria exortat
- viii De fide & elemosinis.
- ix De nudis sermonibus & fide sine opere
- x De magistro qui cito a uitam perfectionem esse
(non potest)
- xi De lingua uixenodabile malum.
- xii De sapientia caelesti & terrae.
- xiii De amicis di

Xiii) De his qui uera loquuntur quod culpam nequeant
detractionis incurere.

Xii) De incertitudine uitae & prolixis disputationibus;

Xxi) De supplicio saeculi diuitem iniustorum.

Xxii) De aduersorum tolerantiae retributione

Xxiii) De passionibus martirum & ipsius dñi

Xxiiii) De remedio uitae praerentis

Xx) De uirtutibus sanctorum & conuersoribus eorum

qui fuerint peccatores adfricti

Incipit epistola iacobi apostoli.

Xii) De uirtutibus sanctorum & conuersoribus eorum

qui fuerint peccatores adfricti

Incipit epistola iacobi apostoli.

Xii) De uirtutibus sanctorum & conuersoribus eorum

qui fuerint peccatores adfricti

Incipit epistola iacobi apostoli.

Xii) De uirtutibus sanctorum & conuersoribus eorum

qui fuerint peccatores adfricti

Incipit epistola iacobi apostoli.

Xii) De uirtutibus sanctorum & conuersoribus eorum

qui fuerint peccatores adfricti

Incipit epistola iacobi apostoli.

Xii) De uirtutibus sanctorum & conuersoribus eorum

qui fuerint peccatores adfricti

Incipit epistola iacobi apostoli.

Xii) De uirtutibus sanctorum & conuersoribus eorum

qui fuerint peccatores adfricti

uir duplex animo. in contrariis ^{est} in omnibus uir
suis; gloriatur autem frater humilis in exalta
tione sua. Diuer autem in humilitate sua. quoniam
sicut flor fenit transibit. Exortur est enim sol
cum ardore. & arefecit faenum. & flor eius
decidit. & decor uultus eius deperit. ita &
diuer in ^{lance} tribus suis marceret;

17. Beatus uir qui sufferit temptationem. quia
cum probatus fuerit accipiet coronam uitae.
quam re promisit dñ diligenti bus re; nemo
cum temptatur dicat. quoniam ad dō temptatus.
Dñ enim intemptator malorum est. Ipse autē
neminem temptat; unur qui que uero temp
tatur a concupiscentia sua. abtractur & in leuatur;
dein ^{de} concupiscentia cum conceperit. parit pec
catum; peccatum uero cum consummatum fuerit
generat mortem. Nolite itaq; errare frater
mei dilectissimi; Omne datum optimum &
omne donum perfectum desursum est. Der
cendens a patre lumine; Apud quem non est
transmutatio. nec uicis sicut dicitur obumbratio;
uoluntariae genuit non uerbo uertatur. ut
simus in tantum aliquod creaturae eius; Scit
frater mei dilectissime ^{simus} St autē omnis homo uelox

ad audiendum. tardus autem ad loquendum.
 & tardus ad iram; Ira enim uiri iusti audi
 non operatur; Propter quod abicietur omne
 immunditiam & abundantiam malitiae in man
 sue tudine suscipite iustum uerbum quod potest
 saluare animas uestras; estote autem factores
 uerbi & non auditores tantum fallentes uos
 met ipsos; quia si quis auditor est uerbi & non
 factor. hic comparabitur uiro consideranti
 uultum naturae suae in speculo; conside
 ratur enim se & abiit & statim oblitus est
 qualis fuerit; qui autem per r pexerit in
 lege perfecta libertatur & permansere
 rit. non auditor obliuiscitur factus. sed factor
 operis. hic beatus in factis suis erit.

mil.

su

Siquis autem putat se religiosum esse.
 non refrenat linguam suam sed seducit
 cor suum; huius uana est religio; Religio
 munda & immaculata apud dm & patrem
 haec est; uisitare pupillos & uiduas in tri
 bulatione eorum; immaculatum se custodire

ui

ab hoc seculo. Fratres mei nolite in per
 sonarum acceptione habere fidem dñi nostri
 ihu xpi. & enim si introierit in con^uer^{sa} tu^u uest^{ra}

uir aureum anulum habens in ueste candida.
intrōit et autem & pauper in sordido habitu.
& intendat eum qui induitur est ueste prae
clara & dixerit. tu sede hic bene. pauper autē
dicat. tu ista illic. aut sede sub scabullo pedum
meorum. nonne iudicatur apud uos me ipse.
& facta est iudicis cogitationum iniquarum.
audite fratres mei dilectissimi. nonne dñs
elegit pauperes in hoc mundo. diuites in fide.
& heredes regni. quod re promisit dñs diligētibus se.
uor autem exonorastis pauperem. nonne
diuites per potentiam opriment uos. & ipsi
trahunt uos ad iudicia. nonne ipsi blasphemant
bonum nomen quod in uocatum est super uos.
Sicutamen legem perficitar regalem recundū
scripturarū diliger proximum tuum sicut
te ipsum. benefacis. si autem per sonas accipias.
peccatum operamini. Redar gura a lege quasi
transgressorer. quicumque autem totam
legem seruauerit. offendat autem in uno.
factus est omnium reus. qui enim dixit non
me cāberis. dixit & non occider. quod si
non moecharis occider autem. factus est
transgressor legis. sic loquimini. & sic facite.

sicut per legem liber tatar incipienter iudicarij
 Judicium enim ^{est} sine misericordia illi quoniam
 fecit misericordiam. super exultat autem
 misericordia iudicio; quid proderit frater
 mei. si fidem quis dicat se habere. opera autem
 non habeat. num quid poterit fides valere eum.
 si autem frater aut soror nudus sunt. & indigent
 uictus cot adiano. dicat autem aliquis
 de uobis illis. ite in pace. calefacimini & sati
 ramini. non dederat autem eis quae necer
 saria sunt corporis. quid proderit. sic & fides
 si non habeat opera. mortua est in reme apia;
 Sed dicit quis. tu fidem habes. & ego opera
 habeo. ostende mihi fidem tuam sine operibus.
 & ego ostendam tibi ex operibus fidem meam;
 tu credis quia unus est deus. benefacis. & dae
 mones credunt. & contremunt. uir
 autem scire. o homo inanis. quoniam fides
 sine operibus otiosa est. abraham pater
 noster. nonne ex operibus iustificatus est.
 offerens isaac filium suum ^{sup} ad altare.
 uider quoniam fides ^{co} operabatur operibus
 illius. & ex operibus fides consummata est.
 & suppleta est scriptura dicens; credidit

viii.

viii.

credidit abraham dō. & reputatum est illi ad iusti-
tiam. & amicus dī appellatur est, uides qm̄ ex
operibus iustificatur homo. & non ex fide tantū;
Similiter autem raab mere grixe. non ne ex
operibus iustificata est. suscipiens nuntior.
& alia. eiciens uia. Sicut enim corpus
sine spū emortuum est. ita & fides sine operib;
mortua est. Nolite plures magistri fieri.
fratres mei. scienter qm̄ maior iudicium
sumus. In mutar enim offendimur omnes;
Siquis in uerbo non offendit hic perfectus est
uir. potest etiam freno circumducere
totum corpus. sicutem ⁱⁿ equorum ora
frena mittimus ad conrentendum nobis.
& omne corpus illorum circum ferimus.
Ecce & nauer cum magna sint. & uentur
ualidius minentur. circum feruntur a modico
gubernaculo. ubi impetur dirigentur uol-
uerit. ita lingua modicum quidem mēbrū
est. sed magna exaltat. ecce quantur ignis.
quam magnam siluam incendit. & lingua
ignis est. uniuersar iniquitat; lingua
constituitur in membris nostris. quae
maculat totum corpus. & inflāmet rotam

X

XI

125
natiuitatis nostrae. inflam mata a gehenna.
Omnes enim naturae bestiarum. & uolucrum.
& serpentium. &iam ceterorum domantur.
& domta sunt a natura humana. lingua autem
hominum nullus domare potest. Inquit animal.
plena ueneno mortifero. in ipso benedicimur d^m
& patrem. & in ipso maledicimur homines qui
ad similitudinem di facti sunt. Ex ipso ore proce
dit benedictio & maledictio; non oportet frater
mei haec ita fieri; Num quid font de eodem
foramine manat dulcem & amarum aquam.
Num quid potest frater mei ficu oliuar facere.
aut uti ficu. sic neq; salsa ducem potest facere
aquam; Quis sapiens & disciplinatus inter
uor. Ostendat ex bona conuerratione
opera sua. in mansuetudine sapientiae.

Xij. Quod si zelum amarum habeat. & contentiones
sunt in cordibus uestris. nolite gloriari. & menda
cer esse aduersum ueritatem; non est ista
sapientia. desursum descendens. sed terrena.
& malis diabolica; ubi enim zelus & contentio.
ibi inconstancia. & omne opus prauum;
Quae autem desursum est sapientia. primu
quidem pudica est. deinde pacifica modesta

suadibilis. bonis consentiens. plena misericordia
& fructus bonis. non iudicans sine simula-
tione; fructus autem iustitiae. in pace eminenter
facientibus pacem; Unde bella & liter in uobis.
nonne hinc ex concupiscentiis uestris
qua militat in membris uestris, concupis-
citis & non habetis, occiditis et zelati^{ti}. &
non potestis adipisci. litigatis & belligatis.
& non habetis. propter quod non postulatis.
petitis & non accipitis. eo quod male petitis.
ut in concupiscentiis uestris insimulatis;
adulteri nescitis quia amicitia huius mundi
inimica est dō. Quicumque ergo uoluerit
amicus esse huius saeculi. inimicus dei consti-
tuitur; aut putatur quia inaniter scriptura
dicit. ad inuidiam concupiscit spūs. qui habitat
in uobis. maiorem autem dat gratiam.
propter quod dicitur dō superbis resistit.
humilibus autem dat gratiam; subdicitur igitur
esto dō resistite autem diabulo. & fugite
a uobis. adpropinquate dō. & adpropinquabit uobis;
emundate manus peccatorum. & purificate
corda duplici animo; miser estote & lugete
& plorate; si ueruestra in luctu conuertatur.

Xii.

Xiii.

& gaudium in me errore; humiliamini in con-
 peccatione dñi. & exultabit uos; nolite detrahere
 alterutrum fratrem ^{meum}; quid detrahit fratri
 aut qui iudicat fratrem suum. detrahit legem
 aut iudicat legem; si autem iudicat legem.
 non er factor legis rediudex; unum est legis
 lator & iudex; qui potest perdere & saluare;
 tu autem quires. qui iudicat proximum tuum;
 ecce nunc quid dicar. hodie aut orar tunc ibim?
 in illam ciuitatem. & facimur quidem ibi annu.
 & mer cabimur. ^{mea} & lucrum faciemur. qui igno-
 ratur quid ^{erit} in crastinum; quae ^{enim} est uita uestra
 uapor est ad modicum parerit. deinceps &
 terminatur; pro eo ut dicar; si dñr uoluerit.
 & si uixerimus faciemur hoc aut illud; p̄unc
 autem exultar in superbiis uestris; omnis
 exultatio talis. maligna est; scienti igitur
 bonum facere & non facienti. peccatum est illi;

xvi Agite nunc diuiter plorate. ululante in mirerur
 uestris quae aduenient uobis; diuitiae
 uestrae putrefactae sunt. & uestimenta uestra
 xaneis comestae sunt. durum & argenteum
 uestrum eruginauit. & erugo eorum in
 testimonium uobis erit. & manducabit

carner uestrar sicut ignis. Theraurizastis ^{nam} in
nouissimis diebus. ecce merces operariorū.
qui meruerunt rezioner uestrar. qui frau
dati ^{sunt} a uobis clamāt. & clamor iprorum
inaure dñi rabaoth introiit. epulati estis
super terram. & in luxuriis enutristis corda
uestra. in die occisionis addixistis. occidistis
iustum ^{&c.} non restitit uobis. patienter igitur
estote fratres. usque ad aduentum dñi.

Xvii. Ecce agricola expectat pretiosum fructū
terrae patienter ferent. donec accipiat
temporarium & rerotinum. patienter
estote & uos. & confirmate corda uestra.
quoniam aduentus dñi adpropinquauit.
nolite in gemis cere fratres in aliter ut
ut non iudicemini. ecce iudex ante ianuam
ad sistit. exemplum accipite fratres laboris & lo
nis & patientiae. propheta qui locutus est
in nomine dñi. ecce beaificamur qui susti
nuerunt. sufferentia iob audistis. & finē dñi.

Xviii. qm̄ misericors est dñs & miserator. qui dicitis.
ante omnia fratres mei. nolite iurare.
neque per caelum neque per terram.
neque aliud quodcumque iuramentum.

sermo

sit autem uestrum . . . est est non non.
 ut non subiudicio decidatur, tristatur aliquis
 uestrum, oret ^{animo} a quo est prallat, Infirmat
 aliquis inuobis, inducat ad re prebiteror
 ecclesiae, & orent super eum, unguent
 eum oleo in nomine dñi, & oratio fidei salua
 bit infirmum, & alleuabit eum dñr, & si
 in peccatis sit dimittantur ei, Confitemini
 ergo alterutrum peccata uestra, & orate
 pro inuicem ut saluemini, multum enim
 ualeat deprecationis iusti ad id uia;

xx

Heliar homo erat similis nobis par sibilis.
 & oratione orauit, ut non plueret super
 terrā, & non pluit annos tres & menser
 sex; & rursum orauit, & caelum dedit
 pluuiam, & terra dedit fructum suum;
 prater mei, si quis ex uobis errauerit
 aueritate, & conuerterit qui eum scire
 debet, quoniam qui conuerterit fecerit
 peccatorē ab errore uiuae suae, saluat ^{bi}
 animā eius a morte, & operit multitu
 dinem peccatorum; Finit epistula
 sc̄i iacobi. Incipit sc̄i petri